

ЗВІТ

про огляд витрат державного бюджету у сфері дорожнього господарства

головного розпорядника коштів державного бюджету Державного агентства відновлення та розвитку інфраструктури України

Ціль проведення огляду витрат державного бюджету: підвищення ефективності та результативності використання кредитних коштів Європейського інвестиційного банку, залучених для покращення стану та розвитку мережі автомобільних доріг загального користування державного значення.

I. Опис поточної ситуації у сфері дорожнього господарства, зокрема щодо фінансування витрат, пов'язаних з будівництвом, реконструкцією, ремонтом і утриманням автомобільних доріг загального користування в частині кредитних коштів Європейського інвестиційного банку, залучених для покращення стану та розвитку мережі автомобільних доріг загального користування державного значення).

Транспортна галузь є однією з базових галузей економіки. Важливість дорожнього сектору потребує значної уваги. Мережа автомобільних доріг загального користування державного значення (далі – автомобільні дороги) становить 46,7 тис. кілометрів та в основному задовольняє потреби національної економіки. Проте транспортно-експлуатаційний стан переважної більшості автомобільних доріг не повною мірою відповідає сучасним чинним нормативним вимогам з урахуванням зростання інтенсивності руху та осьових навантажень, зокрема близько 70 відсотків з них мають високу зношеність та потребують капітального або поточного ремонту.

Одним з основних завдань Агентства відновлення є реалізація державної політики у сфері дорожнього господарства та здійснення державного управління автомобільними дорогами загального користування державного значення.

Хоча бюджетні кошти, безумовно, обмежені, є обов'язок забезпечити щоб всі ресурси, передбачені на відновлення і розвиток автомобільних доріг загального користування державного значення для їх інтеграції до європейської транспортної системи та підвищення на них рівня безпеки руху, швидкості, комфортності та економічності перевезень витрачалися з користю. Будь-які доступні кошти потрібно використовувати максимально ефективно, на основі актуальних даних про дорожню мережу, її стан та об'єктивний аналіз пріоритетів.

У сфері дорожнього господарства діє низка стратегічних та програмних документів, нормативно-правових актів, що регулюють питання у даній сфері, як таких, що розроблено для комплексного розв'язання наявних проблем в галузі та містять пріоритети її розвитку, так і таких, якими передбачено правові основи забезпечення фінансування витрат, пов'язаних з будівництвом, реконструкцією, ремонтом і утриманням автомобільних доріг загального користування:

Державна цільова економічна програма розвитку автомобільних доріг загального користування державного значення на 2018-2023 роки (постанова Кабінету Міністрів України від 21 березня 2018 р. № 382 (далі - Державна цільова програма);

Національна транспортна стратегія України на період до 2030 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 30.05.2018 № 430);

Закон України «Про джерела фінансування дорожнього господарства» від 18.09.1991 №1562-XII;

Бюджетний кодекс України;

Програма діяльності Кабінету Міністрів України (постанова Кабінету Міністрів України від 12.06.2020 № 471);

Рекомендації Світового банку щодо пріоритизації інвестицій, фінансування та оновлення мережі доріг України:

<http://documents1.worldbank.org/curated/en/908121530528798409/pdf/Strategy-for-Prioritization-of-Investments-Funding-and-Modernization-of-Ukraine-s-Road-Sector.pdf>.

Змінами до Бюджетного кодексу України, прийнятими у 2017 році, які передбачили створення державного дорожнього фонду, визначили джерела його наповнення та напрями використання коштів, було удосконалено механізм фінансового забезпечення дорожньої галузі.

Статтею 24² Бюджетного кодексу України визначено нормативно-правові засади функціонування державного дорожнього фонду, джерела його формування та механізм розподілу за напрямками використання.

Одним з джерел, за рахунок якого формується дохідна частина цього фонду, є кредити (позики), що залучаються державою від іноземних держав, іноземних фінансових установ і міжнародних фінансових організацій для реалізації інвестиційних проектів отримані шляхом залучення державою кредитів (позик) від банків, іноземних держав і міжнародних фінансових організацій на розвиток мережі та утримання автомобільних доріг загального користування і які в подальшому спрямовуються на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування державного значення.

Європейський інвестиційний банк (далі – ЄІБ) є одним з кредиторів, кошти якого спрямовуються для забезпечення реалізації спільних проектів України з міжнародними фінансовими організаціями (далі – МФО) щодо розвитку автомобільних доріг та покращення безпеки руху на дорогах.

Відповідно до статті 3 Закону України «Про джерела фінансування дорожнього господарства України» головним розпорядником коштів державного дорожнього фонду, які спрямовуються на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування державного значення є Агентство відновлення.

Агентство відновлення у 2021 - 2023 роках є відповідальним виконавцем бюджетної програми за КПКВК ДБ 3111600 «Розвиток автомагістралей та реформа дорожнього сектору» (далі – бюджетна програма за КПКВК ДБ 3111600) завданнями якої є забезпечення виконання робіт з покращення автомобільних доріг та безпеки руху за рахунок кредитних коштів Міжнародного банку реконструкції та розвитку (далі – МБРР), забезпечення виконання робіт з покращення транспортно-експлуатаційного стану автомобільних доріг за рахунок кредитних коштів Європейського банку реконструкції та розвитку (далі – ЄБРР) та Європейського інвестиційного банку (далі – ЄІБ) під час виконання якої здійснює заходи щодо забезпечення результативного використання коштів кредитів (позик) від іноземних держав, іноземних фінансових установ і МФО, що залучаються до спеціального фонду державного бюджету.

II. Узагальнена інформація про результати оцінки ефективності реалізації державної політики та відповідних витрат державного бюджету з відповідними висновками:

щодо актуальності та узгодженості цілей і завдань державної політики, визначених стратегічними і програмними документами

Викладені у стратегічних і програмних документах цілі та завдання у сфері дорожнього господарства зокрема передбачають відновлення і розвиток автомобільних доріг загального користування державного значення для інтеграції їх до європейської транспортної системи і підвищення на них рівня безпеки руху, швидкості, комфортності та економічності перевезень і є взаємоузгодженими.

Об'єкти, які фінансуються за кошти ЄІБ включені до Державної цільової програми.

щодо відповідності витрат бюджету пріоритетам державної політики, визначеним стратегічними і програмними документами

Агентство відновлення організовує та забезпечує складання бюджетного запиту і подання його Міністерству фінансів України, у спосіб і у порядку, як це передбачено Бюджетним кодексом України. Під час формування бюджетного запиту та при складанні паспорту бюджетної програми Агентство відновлення керується Інструкцією з підготовки бюджетних запитів та Правилами складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання, затвердженими наказами Міністерства фінансів України від 06.06.2012 №687, від 21.12.2022 №450 та від 29.12.2002 № 1098 (із змінами), вимогами, встановленими інструктивними листами Мінфіну. Враховуючи зазначене, мета бюджетної програми за КПКВК ДБ 3111600 виконання якої забезпечує Агентство відновлення, відображає цілі та показники, яких необхідно досягти при виконанні бюджетної програми у середньостроковому періоді, відповідає пріоритетам державної політики у дорожній сфері, визначеним стратегічними та програмними документами, та спрямована на досягнення цілей державної політики, реалізацію яких забезпечує Агентство відновлення.

Бюджетні кошти використовуються у межах відповідних бюджетних призначень, встановлених законом про Державний бюджет України на відповідний рік. Наявні підходи до реалізації державної політики, здійснення витрат з державного бюджету за вказаною бюджетною програмою відповідає пріоритетам державної політики, що визначені стратегічними і програмними документами.

щодо відповідності витрат бюджету встановленим вимогам, правильності та повноти їх розрахунку в бюджетних документах

Основні методологічні підходи до планування обсягів бюджетних коштів державного дорожнього фонду та їх розподілу визначені статтею 24² Бюджетного кодексу України, Порядком спрямування коштів державного дорожнього фонду, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 20.12.2017 № 1085 (із змінами) та Методикою визначення обсягу фінансування будівництва, реконструкції, ремонту та утримання автомобільних доріг, затвердженою наказом Мінінфраструктури і Мінфіну від 21.09.2012 № 573/1019, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 16.10.2012 за № 1734/22046.

Водночас, підготовка бюджетних документів по видатках, що здійснюються за рахунок кредитів (позик), отриманих шляхом залучення державою кредитів (позик) від банків, іноземних держав і міжнародних фінансових організацій на розвиток мережі та утримання автомобільних доріг загального користування, має особливості.

При складанні паспорту бюджетної програми КПКВК ДБ 3111600, звіту про виконання паспорту бюджетної програми, результатів оцінки ефективності бюджетної програми Агентство відновлення дотримується вимог бюджетного законодавства при плануванні та виконанні результативних показників бюджетних програм у сфері дорожнього господарства в частині видатків державного дорожнього фонду на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування державного значення, відповідного методологічного підходу до розрахунків обсягів бюджетних коштів, визначеного Міністерством фінансів України, а також інструктивних вказівок Мінфіну.

Бюджетний запит за бюджетною програмою КПКВК ДБ 3111600 на 2021–2023 роки було підготовлено з урахуванням обсягу надходження позик на реалізацію проектів економічного і соціального розвитку, що підтримуються іноземними державами, міжнародними фінансовими установами і міжнародними фінансовими організаціями, який було повідомлено Мінфіном (лист від 11.08.2020 №04110-08-2/24733).

Завдання бюджетної програми та напрями використання бюджетних коштів, в частині кредитних коштів ЄІБ, залучених для покращення стану та розвитку мережі автомобільних доріг загального користування державного значення, відображені у бюджетних документах, відповідають Угодам, укладеним між Україною та МФО, ратифікованими Верховною Радою України (від 16.11.2011 № 4042-VI «Про ратифікацію Фінансової угоди «Європейські дороги України II (Проект покращення транспортно-експлуатаційного стану

автомобільних доріг на підходах до м. Києва)» між Україною та Європейським інвестиційним банком»; від 25.08.2020 № 826-IX «Про ратифікацію Фінансової угоди «Європейські дороги України III (Проект «Розвиток транс'європейської транспортної мережі»)» між Україною та Європейським інвестиційним банком»; від 25.08.2020 № 827-IX «Про ратифікацію Фінансової угоди (Проект «Транспортний зв'язок в Україні - Фаза I») між Україною та Європейським інвестиційним банком»).

При направленні бюджетного запиту було зазначено, що доведений Мінфіном обсяг видатків не відповідає обсягам, необхідним для реалізації спільних з МФО (ЄБРР, ЄІБ та МБРР) проектів, що унеможлиблює ефективне виконання робіт з реалізації зазначених проектів.

Під час складання бюджетного запиту додатковий обсяг видатків та кредитування для реалізації проектів в повному обсязі за бюджетною програмою КПКВК 3111600 у 2021 р. становив 6 436 383,0 тис. грн.

Бюджетний запит за бюджетною програмою КПКВК ДБ 3111600 на 2022–2024 роки було підготовлено з урахуванням повідомленого Мінфіном обсягу надходження позик на реалізацію проектів економічного і соціального розвитку, що підтримуються іноземними державами, міжнародними фінансовими установами і міжнародними фінансовими організаціями. При складанні бюджетного запиту було враховано вимогу інструктивного листа Мінфіну від 29.07.2021 № 04110-08-2/23829 щодо стану укладання/ратифікації кредитних договорів, плани з реалізації проектів, фактичні і прогнозовані обсяги вибірки за договорами з метою забезпечення своєчасного завершення впровадження проектів і досягнення цілей та запланованих результатів їх реалізації.

У бюджетному запиті на 2022 – 2024 р. додаткова потреба на 2022 рік для реалізації проектів в повному обсязі за бюджетною програмою КПКВК 3111600 складала 1 138 900,0 тис. грн. З метою виконання у 2022 році зазначеної бюджетної програми Агентство відновлення звернулося до Мінфіну з пропозицією перерозподілу коштів позик МФО між проектами «Розвиток транс'європейської транспортної мережі» (кредитори ЄІБ та ЄБРР) та «Європейські дороги України II (Проект покращення транспортно-експлуатаційного стану автомобільних доріг на підходах до м. Києва)» (кредитор ЄІБ) на суму 1 138 900,0 тис. грн з метою забезпечення вибірки коштів позики Європейського інвестиційного банку, у зв'язку з завершенням реалізації Проекту «Європейські дороги України II (Проект покращення транспортно-експлуатаційного стану автомобільних доріг на підходах до м. Києва)» у першому півріччі 2022 року, яку було враховано.

Як у 2021 р. так і у 2022 р. планові показники уточнювались у зв'язку із прийнятими законами та рішеннями Уряду.

Аналогічно до попередніх бюджетних періодів, бюджетний запит за бюджетною програмою КПКВК ДБ 3111600 на 2023–2025 роки було підготовлено з урахуванням повідомленого Мінфіном обсягу надходження позик на реалізацію

проектів економічного і соціального розвитку, що підтримуються іноземними державами, міжнародними фінансовими установами і міжнародними фінансовими організаціями. Обсяг видатків/надання кредитів, врахований у граничному обсязі на 2023 рік склав 14 316 791,0 тис. грн. при потребі 14 364 134,0 тис. грн.

щодо зв'язку між витраченими коштами та отриманим результатом

Метою бюджетної програми КПКВК ДБ 3111600 є реалізація спільних проектів України з МФО щодо розвитку автомобільних доріг загального користування державного значення, що фінансуються за рахунок кредитних коштів МФО, у тому числі ЄІБ, залучених для покращення стану та розвитку мережі таких доріг.

Так, в рамках програми здійснюється реалізація декількох спільних з ЄІБ проектів:

1) «Європейські дороги України II «Покращення транспортно-експлуатаційного стану автомобільних доріг на підходах до м. Києва» загальною вартістю 450 млн євро. метою якого є покращення інфраструктури автомобільних доріг України та сприяння проведенню подальшої реформи в дорожньому секторі України шляхом надання допомоги Агентству відновлення в реконструкції та покращенні частин автомобільних доріг М-01, М-05, М-06, М-07, Н-01 на ділянках під'їздів до м. Київ та передачі на підряд утримання ділянки автомобільної дороги М-06 на підставі контрактів на експлуатацію автомобільних доріг за кінцевим результатом;

2) «Європейські дороги України III «Розвиток транс'європейської транспортної мережі» загальною вартістю 450 млн євро. мета якого - підвищення ефективності та безпеки транспортного сполучення на головних автошляхах країни, які мають важливе значення для внутрішнього руху транспорту і сполучають Україну з міжнародними коридорами, зокрема з ЄС, а також поєднують Київ з чорноморськими портами України. Кредит реструктуризовано з метою спрямування частини кредитних коштів ЄІБ (400 млн євро) на підтримку фінансування першочергових видатків Державного бюджету України (Лист про відмову від деяких умов Фінансової угоди «Європейські дороги України III (проект «Розвиток транс'європейської транспортної мережі»)» підписаний між Україною та ЄІБ 05.08.2022 та 06.09.2022). Відповідно до положень постанови Кабінету Міністрів України від 27.09.2022 № 1081 «Деякі питання фінансового забезпечення підтримки функціонування дорожнього господарства та транспортної інфраструктури в умовах воєнного стану» обсяг надходжень від державних зовнішніх запозичень за спільним з ЄІБ проектом «Європейські дороги України III (Проект «Розвиток транс'європейської транспортної мережі»)», що передбачений Державному агентству автомобільних доріг за програмою 3111600 «Розвиток автомагістралей та реформа дорожнього сектору», на суму 14 886 360 тис. гривень, було спрямовано на фінансове забезпечення на безповоротній основі заходів, визначених пунктом 26 плану запровадження та забезпечення заходів здійснення правового режиму воєнного стану в Україні, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24.02.2022 № 181

«Питання запровадження та забезпечення здійснення заходів правового режиму воєнного стану в Україні». Залишок кредиту 50,0 млн євро залишається нерозподіленим. Наразі ведуться консультації зі ЄІБ щодо можливих об'єктів, які можуть фінансуватися із залишку кредитних коштів;

3) «Транспортний зв'язок в Україні – Фаза І» загальною вартістю 100 млн євро. (50,0 млн євро – позика, 50,0 млн євро – грантові кошти ЄС) мета якого - впровадження серії невеликих транспортних схем, спрямованих на вирішення проблем транспортної системи в Україні та підвищення безпеки дорожнього руху, управління та контролю руху автотранспорту шляхом встановлення Інтелектуальних транспортних систем (ІТС);

4) «Східна Україна: возз'єднання, відновлення та відродження (Проект 3В)» в сумі 100 млн євро. Метою проекту є підвищення ефективності найважливіших автомобільних сполучень на підконтрольних уряду територіях Луганської області в Україні, що з'єднують східні регіони з іншими регіонами країни та всім логістичним ланцюгом сільськогосподарської та харчової промисловості країни. Дороги розташовані вздовж транспортного маршруту «Троїцьке - Северодонецьк - Старобільськ» і при цьому поєднують між собою низку малих та середніх населених пунктів.

На 2021 рік за КПКВК ДБ 3111600 для виконання робіт в рамках реалізації проекту «Покращення транспортно-експлуатаційного стану автомобільних доріг на підходах до м. Києва» було передбачено видатки в загальній сумі 749 400,0 тис. грн.

Видатки передбачені для виконання робіт:

- з капітального ремонту автомобільної дороги М-01 Київ – Чернігів – Нові Яриловичі, км 18+730 – км 98+800 (128 033,2 тис грн);
- будівництво транспортних розв'язок на автомобільних дорогах М-05 Київ – Одеса, км 15+390, км 21+847 і М-06 Київ – Чоп, км 21+767 (178 729,3 тис грн);
- виконання робіт з капітального ремонту автомобільної дороги М-05 Київ – Одеса, км 17+740 – км 36+500, км 42+000 – км 87+000, км 87+442 – км 128+028 (442 637,5 тис грн).

За підсумками 2021 року профінансовано роботи на загальну суму 749 390,0 тис грн, з яких:

- виконання робіт з капітального ремонту автомобільної дороги М-01 Київ – Чернігів – Нові Яриловичі, км 18+730 – км 98+800 на суму 620 895,0 тис грн, що більше плану на 492 861,8 тис. грн. (різниця пов'язана з використанням залишків Траншу ЄІБ, отриманого у 2019 році);
- будівництво транспортних розв'язок на автомобільних дорогах М-05 Київ – Одеса, км 15+390, км 21+847 і М-06 Київ – Чоп, км 21+767 на суму 128 495,0 тис. грн. (причина - низький темп виконання робіт Підрядником).

Роботи з капітального ремонту автомобільної дороги М-05 Київ – Одеса, км 17+740 – км 36+500, км 42+000 – км 87+000, км 87+442 – км 128+028 не виконувались у зв'язку з відмовою ЄІБ у фінансуванні зазначених робіт. Проте,

на зазначений напрям робіт було передбачено співфінансування для оплати ПДВ в загальній сумі 149 880,00 тис. грн у складі бюджетної програми КПКВК ДБ 3111020, з яких фактично було сплачено 149 878,00 тис грн.

На 2022 рік за КПКВК ДБ 3111600 для виконання робіт в рамках реалізації спільних проектів «Європейські дороги України II (проект «Покращення транспортно-експлуатаційного стану автомобільних доріг на підходах до м. Києва», «Транспортний зв'язок в Україні – Фаза I»; «Європейські дороги України III (проект «Розвиток транс'європейської транспортної мережі»)) було передбачено видатків на загальну суму 3 451 718,6 тис грн.

Планувалося виконання наступних робіт:

➤ в рамках проекту «Європейські дороги України II (Проект покращення транспортно-експлуатаційного стану автомобільних доріг на підходах до м. Києва)»:

- з капітального ремонту автомобільної дороги М-01 Київ – Чернігів – Нові Яриловичі, км 18+730 – км 98+800 (2 438 900,0 тис грн);

- будівництво транспортних розв'язок на автомобільних дорогах М-05 Київ – Одеса, км 15+390, км 21+847 і М-06 Київ – Чоп, км 21+767 (200 000,0 тис грн).

➤ в рамках проекту «Європейські дороги України III (проект «Розвиток транс'європейської транспортної мережі»):

- з капітального ремонту автомобільної дороги М-05 Київ – Одеса, км 152+918 – км 237+108 (72 464,6 тис грн);

- з капітального ремонту автомобільної дороги М-05 Київ – Одеса, км 237+108 – км 274+435 (48 948,6 тис грн);

- з капітального ремонту автомобільної дороги М-05 Київ – Одеса на ділянках км 274+435 – км 280+445, км 280+445 – км 304+095, км 304+435 – км 466+700 (123 042,0 тис грн);

- будівництво Північного обходу м. Львова (100 267,4 тис грн).

➤ в рамках проекту «Транспортний зв'язок в Україні - Фаза I»:

- будівництво обходу північно-східної ділянки м. Тернопіль (74 224,3 тис. грн);

- будівництва транспортної розв'язки у двох рівнях на перехрещенні автомобільної дороги М-19 (км 315+629) з об'їзною автомобільною дорогою м. Тернопіль (11 103,4 тис грн);

- надання консультаційних послуг з технічного нагляду за виконанням робіт з будівництва обходу м. Тернопіль та будівництва транспортної розв'язки на перехрещенні автомобільної дороги М-19 (км 315+629) з об'їзною автомобільною дорогою м. Тернопіль (7 756,1 тис грн);

- будівництво шляхопроводу через залізницю з підходами на автомобільній дорозі державного значення М-06 Київ - Чоп км 546+437 (19 975,7 тис грн);

- будівництва багаторівневої транспортної розв'язки на примиканні автомобільних доріг М-06 Київ-Чоп (км 372+400) та М-19 Доманове (на м. Брест) - Ковель - Чернівці - Теремблече (на м. Бухарест) (43 586,5 тис грн);

- будівництво шляхопроводу (транспортної розв'язки) над автомобільною дорогою Т-18-01 Рівне - Здолбунів - Мізоч - Дубно км 49+590 (11 298,2 тис грн);
 - будівництва транспортної розв'язки на пересіченні автомобільних доріг державного значення М-06 Київ - Чоп (км 610+500) та М-12 Стрий - Тернопіль - Кропивницький - Знам'янка (через Вінницю) (14 523,2 тис грн);
 - надання консультаційних послуг з технічного нагляду за виконанням робіт з будівництва шляхопроводу (транспортної розв'язки) над автомобільною дорогою Т-18-01 км 49+590, транспортної розв'язки на примиканні автомобільних доріг М-06 (км 372+400) та М-19, шляхопроводу через залізницю з підходами на автомобільній дорозі М-06 км 546+437, транспортної розв'язки на пересіченні автомобільних доріг М-06 (610+500) та М-12 (8 226,4 тис грн);
 - впровадження інтелектуальної транспортної системи в Україні (9 306,2 тис. грн).
 - в рамках проекту «Східна Україна: возз'єднання, відновлення та відродження (Проект 3В)»:
 - з капітального ремонту автомобільної дороги Р-66 КПП «Демино - Олександрівка» - Сватове - Лисичанськ - Луганськ (км 16+600 - км 86+600) (122 175,2 тис грн);
 - з капітального ремонту автомобільної дороги Р-66 КПП «Демино - Олександрівка» - Сватове - Лисичанськ - Луганськ (км 93+400 - км 145+075) (117 961,1 тис грн);
 - надання консультаційних послуг з технічного нагляду за виконанням робіт з капітального ремонту ділянок автомобільної дороги Р-66 КПП «Демино - Олександрівка» - Сватове - Лисичанськ - Луганськ (км 93+400 - км 145+075) та (км 16+600 - км 86+600) (27 959,7 тис грн).
- Фактичні видатки у 2022 році склали 607 778,6 тис. грн. та спрямовані на фінансування наступних робіт:
- в рамках проекту «Європейські дороги України II (Проект покращення транспортно-експлуатаційного стану автомобільних доріг на підходах до м. Києва)»:
 - капітальний ремонт автомобільної дороги М-01 Київ – Чернігів – Нові Яриловичі, км 18+730 – км 98+800 на суму 594 933,0 тис. грн, що менше запланованого обсягу. Зазначене пов'язано із відтермінуванням виконання Підрядником робіт на зазначених ділянках доріг у зв'язку зі збройною агресією російської федерації проти України (виконання робіт було відновлено 20.06.2022). Крім цього, у 2022 році оплата робіт здійснювалась за рахунок залишків коштів позики ЄІБ, отриманих на спеціальний рахунок у минулих періодах;
 - будівництво транспортних розв'язок на автомобільних дорогах М-05 Київ – Одеса, км 15+390, км 21+847 і М-06 Київ – Чоп, км 21+767 на суму 12 845,6 тис. грн (07.11.2022 припинено дію Контракту від 09.06.2020 № 10 на виконання робіт із будівництва транспортних розв'язок. У 2022 році оплата робіт також

здійснювалась за рахунок залишків коштів позики ЄІБ, отриманих на спеціальний рахунок у минулих періодах.

По інших проектах роботи не виконувались. У зв'язку зі збройною агресією російської федерації проти України та введенням в Україні воєнного стану відповідно до Указу Президента України від 24.02.2022 № 64 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженого Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24.02.2022 №2102-ІХ», у 2022 році вживалися заходи щодо перегляду закупівельної діяльності Замовника. Співфінансування зазначених робіт (оплата ПДВ) було передбачено за бюджетною програмою КПКВК ДБ 3111020 в сумі 149 880,00 тис. грн. З них фактично було сплачено ПДВ у сумі 149 878,00 тис. грн.

щодо повноти (інформативності) та якості документів, що формуються головним розпорядником бюджетних коштів і застосовуються у бюджетному процесі (бюджетні запити, паспорти бюджетних програм тощо)

Агентством відновлення забезпечується дотримання вимог Бюджетного кодексу України, наказів Міністерства від 06.06.2012 №687, від 21.12.2022 №450 «Про затвердження Інструкції з підготовки бюджетних запитів», від 29.12.2002 № 1098 «Про паспорти бюджетних програм», від 10.12.2010 № 1536 «Про результативні показники бюджетної програми» при складанні бюджетних запитів, паспортів бюджетних програм, результатів оцінки їх ефективності і поданні цих документів Міністерству фінансів України.

Агентство відновлення забезпечує якісну і своєчасну розробку зазначених документів, їх регулярний перегляд та актуалізацію цілей і результативних показників всіх бюджетних програм щодо їх відповідності завданням, визначеним у стратегічних та програмних документах, нормативно-правовим актам, а також своєчасну розробку і затвердження паспортів бюджетних програм, порядків використання бюджетних коштів.

Так, бюджетні запити направлено Мінфіну листами:

- на 2021 – 2023 роки від 21.08.2020 №5133/2/6.1-5-820/07-20;
- на 2022–2024 роки від 13.08.2021 №3698/2/05- 01/05-1024/07-21 та від 03.09.2021 №3957/2/05-01/05-1194/07-21;
- на 2023 – 2025 роки від 19.08.2022 №1664/1/05-01/05-663/07-22.

Паспорти бюджетної програми КПКВК ДБ 3111600 затверджено:

- на 2021 рік наказами від 12.02.2021 № Н-70; від 23.06.2021 № Н-280; від 13.08.2021 № Н-342; від 15.11.2021 № Н-501; від 21.12.2021 № Н-581;
- на 2022 рік наказом від 11.02.2022 № Н-59; (відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 13.03.2022 № 267 «Деякі питання затвердження фінансових документів та казначейського обслуговування в умовах воєнного стану» на період воєнного стану, введеного Указом Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженим Законом України від 24.02.2022 № 2102-ІХ, було визначено особливий порядок здійснення перерозподілу, наближення та фінансового забезпечення видатків на національну безпеку і оборону, заходи правового режиму воєнного стану, а також

платежі за видатками головних розпорядників коштів державного бюджету з подальшим внесенням змін до розпису Державного бюджету України на 2022 рік, порядків використання бюджетних коштів та паспортів бюджетних програм. Зміни до паспорта не вносилися);

- на 2023 рік наказом від 23.05.2023 № Н-212.

Результативні показники бюджетної програми КПКВК ДБ 3111600 розробляються під час підготовки пропозицій до Бюджетної декларації та бюджетних запитів й формуються відповідно до завдань та мети, які узгоджуються із завданнями та заходами, визначеними у стратегічних й програмних документах, положеннями Фінансових та Проектних угод, укладених Агентством відновлення з МФО, у тому числі з ЄІБ та включають показники затрат, продукту, ефективності та якості і повністю характеризують хід реалізації, ступінь досягнення поставленої мети та виконання завдань бюджетної програми, що відповідає вимогам абзацу другого пункту 1 розділу I Правил складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 29 грудня 2002 р. № 1098 (із змінами).

щодо ефективності системи управління бюджетними коштами

Щодо Фінансової угоди «Європейські дороги України III» (проект «Розвиток транс'європейської транспортної мережі»)

Фінансову угоду «Європейські дороги України III (проект «Розвиток транс'європейської транспортної мережі»)) між Україною та ЄІБ на загальну суму 450 млн євро укладено 22.11.2019. При цьому, між Україною та ЄІБ підписано Лист про відмову від деяких умов Фінансової угоди «Європейські дороги України III (проект «Розвиток транс'європейської транспортної мережі»))» підписаний між Україною та ЄІБ 05.08.2022 та 06.09.2022, яким реструктуризовано кредит з метою спрямування кредитних коштів ЄІБ у сумі 400 млн євро на підтримку фінансування першочергових видатків Державного бюджету України. Відповідно до положень постанови Кабінету Міністрів України від 27.09.2022 № 1081 «Деякі питання фінансового забезпечення підтримки функціонування дорожнього господарства та транспортної інфраструктури в умовах воєнного стану» обсяг надходжень від державних зовнішніх запозичень за спільним з ЄІБ проектом “Європейські дороги України III (Проект “Розвиток транс'європейської транспортної мережі”))”, що передбачений Державному агентству автомобільних доріг за програмою 3111600 “Розвиток автомагістралей та реформа дорожнього сектору”, на суму 14 886 360 тис. гривень, було спрямовано на фінансове забезпечення на безповоротній основі заходів, визначених пунктом 26 плану запровадження та забезпечення заходів здійснення правового режиму воєнного стану в Україні, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24.02.2022 р. № 181 «Питання запровадження та забезпечення здійснення заходів правового режиму воєнного стану в Україні». Залишок коштів кредиту – 50 млн євро. Кінцева дата використання кредиту – 26.12.2025.

Наразі, з метою ефективного використання коштів залишку кредиту, здійснюється погодження переліку об'єктів з ЄІБ, які можуть фінансуватися за

рахунок залишку кредитних коштів. Після погодження такого переліку об'єктів буде здійснено реструктуризацію кредиту з метою спрямування залишку кредитних коштів ЄІБ у сумі 50 млн євро на фінансування першочергових видатків Державного бюджету України.

Щодо Фінансової угоди «Європейські дороги України II» (проект «Покращення транспортно-експлуатаційного стану автомобільних доріг на підходах до м. Київ»)

Фінансову угоду «Європейські дороги України II» (проект «Покращення транспортно-експлуатаційного стану автомобільних доріг на підходах до м. Київ» між Україною та ЄІБ на загальну суму 450 млн євро укладено 27.05.2011. Станом на 26.09.2023 вибірка кредитних коштів становить 236,9 млн євро, залишок – 213,1 млн євро, з яких за першим етапом проєкту 55,0 млн євро, за вторим етапом – 158,1 млн євро.

Термін кінцевої дати використання кредиту за першим етапом зазначеного проєкту, який сплив 30.06.2022, продовжено до 29.12.2023 року.

Щодо Фінансової угоди «Транспортний зв'язок в Україні – Фаза I»

Фінансову угоду «Транспортний зв'язок в Україні – Фаза I» між Україною та ЄІБ на загальну суму 100 млн євро (50 млн євро – кредит ЄІБ, 50 млн – грант ЄС) укладено 17.12.2018. Вибірка коштів за проєктом станом на 26.09.2023 не розпочата. Кінцевою датою використання кредиту визначено 22.09.2025.

У зв'язку з триваючою широкомасштабною збройною агресією російської федерації проти України, Агентство відновлення після консультації з ЄІБ було вимушене скасувати тендерні процедури.

За проєктом «Східна Україна: возз'єднання, відновлення та відродження (Проект 3В)» була підписана Фінансова Угода між Україною та Європейським Інвестиційним Банком (ЄІБ) від 09.12.2020 на суму 100 млн євро.

Станом на початок 2023 року Фінансова угода не ратифікована та не набула чинності.

У зв'язку з триваючою широкомасштабною збройною агресією російської федерації проти України тендерні процедури скасовані.

Відповідно до положень Фінансових угод між Україною та ЄІБ у рамках спільних проєктів «Європейські дороги Україна II (Проект покращення транспортно-експлуатаційних умов під'їздів до м. Києва)», «Європейські дороги Україна III» (Проект розвитку транс'європейської мережі автомобільних доріг)», «Проект «Транспортний зв'язок України – Фаза I» Позичальник (Україна в особі Міністра фінансів) забезпечує проведення аудиту фінансової звітності Установи, що впроваджує Проект (Агентство відновлення), як це передбачено положеннями відповідних Проектних угод за спільними проєктами, підписаними між ЄІБ та Агентством відновлення.

У 2022 році у зв'язку зі збройною агресією російської федерації проти України та введенням правового режиму воєнного стану на всій території

України, що, зокрема, неминуче вплинуло на повсякденну діяльність Агентства відновлення, аудит зазначених проєктів було відтерміновано.

Передумовами затримки аудитів Проєктів є:

1. вплив обмежень воєнного часу на державні закупівлі. На сьогоднішній день аудит в рамках цих проєктів проводився за кошти державного бюджету і здійснювався відповідно до вимог українського законодавства, а саме Закону України «Про публічні закупівлі». До обмежень у цій сфері слід віднести неможливість проведення конкурентних процедур закупівель, пріоритетність військових та оборонних закупівель, неминучість укладання прямих договорів.

2. вплив обмежень воєнного часу на бюджетні асигнування. У зв'язку з відсутністю необхідних бюджетних асигнувань у 2022 році на фінансування аудиту проєктів, а також зі значним зростанням фактичних витрат на надання аналогічних послуг, була відсутня можливість здійснити закупівлю послуг з аудиту проєктів.

З метою виконання зобов'язань Агентством відновлення, як Установи, що впроваджує проєкти, бюджетні асигнування на проведення аудитів спільних проєктів із ЄІБ передбачені у 2023 році за КПКВК 3111020 з урахуванням ринкових цін на виконання цих завдань. Крім того, закупівлю аудиторських послуг включено до річного плану закупівель Агентства відновлення.

У 2023 році розпочато процедуру залучення незалежного аудитора для проведення аудиту фінансової звітності за 2021 та 2022 роки за спільними проєктами з ЄІБ.

Щодо визначення одержувача, забезпечення контролю, організації моніторингу виконання бюджетної програми та врахування результатів оцінки ефективності бюджетної програми

З метою вдосконалення процедури підготовки, реалізації, проведення моніторингу та завершення реалізації проєктів економічного і соціального розвитку України, що підтримуються міжнародними фінансовими організаціями, підвищення ефективності використання залучених коштів постановою Кабінету Міністрів України від 27.01.2016 № 70 затверджено Порядок підготовки, реалізації, проведення моніторингу та завершення реалізації проєктів економічного і соціального розвитку України, що підтримуються міжнародними фінансовими організаціями (далі – Порядок).

Зазначений Порядок регулює питання підготовки, реалізації, проведення моніторингу та завершення реалізації проєктів економічного і соціального розвитку України, що підтримуються за рахунок фінансових ресурсів МФО, які залучаються як позика чи кредит державою або під державні гарантії.

Агентство відновлення стосовно питань, пов'язаних з реалізацією проєктів, що фінансуються за рахунок кредитів (позик), отриманих шляхом залучення державою кредитів (позик) від банків, іноземних держав і міжнародних фінансових організацій на розвиток мережі та утримання автомобільних доріг

загального користування, діє у відповідності до Порядку та угод з банком та Мінфіном.

У відповідності до Порядку Агентство відновлення, як відповідальний виконавець, забезпечує проведення постійного моніторингу інвестиційного проекту шляхом спостереження за ходом виконання планів заходів щодо підготовки та реалізації проекту, плану закупівлі товарів (робіт, послуг) та бюджету проекту, підготовки фінансової звітності та оцінки досягнення показників результативності.

З метою впровадження проектів та на виконання вимог кредитних угод Агентством відновлення, як установою, що їх впроваджує, були укладені проектні угоди з відповідними МФО. Положеннями кредитних та проектних угод щодо спільних з ЄБРР та ЄІБ проектів для координації, управління, контролю та оцінки всіх аспектів їх реалізації передбачено створення Групи управління Проектом.

На виконання вимог цих банків та у відповідності з чинним законодавством України, на підставі наказу Державної служби автомобільних доріг України від 31.10.2008 № 671 та з метою управління підготовкою, реалізацією проектів будівництва, реконструкції та капітальних ремонтів доріг загального користування, що фінансуються МФО, було створено Державне підприємство «Українські дорожні інвестиції «Укрдорінвест».

Згідно з наказом Агентства відновлення від 14.07.2023 № Н-305 ДП «Укрдорінвест» було перейменовано на Державне підприємство «Група управління проектами відновлення» (ДП «ГУП Відновлення»).

Основними завданнями ДП «ГУП Відновлення», передбаченими Календарними планами надання послуг із реалізації проектів, в межах Договору є:

- моніторинг реалізації проектів;
- забезпечення поточної підготовки документів, аналіз та контроль фінансування будівництва;
- моніторинг виконання Контрактів;
- надання Агентству відновлення інформації щодо вибірки коштів позики та використання коштів Державного бюджету України;
- підготовка періодичних звітів про хід виконання проектів, звітів про рух коштів в рамках проектів та ін.

III. Варіанти досягнення цілі огляду

1. Опис варіанта 1

1.1. Назва варіанта. Підвищення ефективності реалізації проекту.

1.2. Завдання, спрямовані на реалізацію варіанта

Завдання 1. Удосконалення процедури відбору та закупівлі виконавців проекту

Завдання 2. Забезпечення контролю за чітким дотриманням виконання підрядниками програми робіт у рамках укладених контрактів.

Завдання 3. Забезпечення контролю стану реалізації проекту

1.3. Прогноз очікуваного впливу реалізації варіанта на сферу

Об'єкти впливу	Очікуваний вплив
Отримувачі/користувачі публічних послуг	Збільшення середніх швидкостей руху транспортних засобів, зменшення негативного впливу дорожньо-транспортного комплексу на навколишнє середовище, зменшення експлуатаційних витрат автомобільного транспорту, зменшення капіталовкладень в автомобільний транспорт у результаті підвищення продуктивності його роботи, зменшення непродуктивних втрат робочого часу пасажирів та вантажів у дорозі в результаті підвищення швидкості руху, покращення транзитної привабливості та міжнародного іміджу України, мінімізація кількості ДТП, пов'язаних з дорожніми умовами.
Надавачі публічних послуг	Підвищення ефективності використання бюджетних коштів
Гендерна рівність	Гендерні аспекти відсутні, гендерна дискримінація неможлива
Інфраструктура надання послуг	Відновлення розвитку автомобільних доріг загального користування державного значення для інтеграції їх до європейської транспортної системи та підвищення на них рівня безпеки руху, швидкості, комфортності та економічності перевезень передбачених Державною цільовою економічною програмою автомобільних доріг загального користування державного значення на 2018 - 2023 роки, затвердженою Постановою Кабінету Міністрів України від 21.03.2018 № 382 (зі змінами).
Екологія	Вимоги щодо захисту довкілля регламентовано державними та галузевими нормами

1.4. Фінансово-економічне обґрунтування варіанта

Завдання 1 – не потребує додаткового фінансування.

Завдання 2 – не потребує додаткового фінансування.

Завдання 3 – не потребує додаткового фінансування.

1.5. Ризики реалізації варіанта

Ризик	Шляхи запобігання/мінімізації ризику
Неможливість впливати на процедуру погодження банком результатів закупівель	Активна співпраця з банком

1.6. Заходи, відповідальні виконавці та строки їх реалізації

Назва заходу	Відповідальний виконавець	Строк реалізації	Індикатор виконання
Складання списку підрядників, які виконували роботи у рамках	Агентство відновлення	2023-2024	Погодження списку підрядників з ЄІБ та

проектів з МФО та з якими було розірвано контракти у минулому			недопущення участі у процедурі закупівлі виконавців з якими було розірвано контракти у минулому
Вжиття заходів з метою здійснення процедур закупівель із можливим забезпеченням мінімізації періоду між затвердженням тендерної документації та початком процедур закупівель та підписання контрактів	Агентство відновлення	постійно	Своєчасно проведені процедури закупівель, що мінімізуватимуть кількість внесення змін до контрактів
Вжиття заходів з метою забезпечення підписання контрактів за 1-2 місяці до початку будівельного сезону	Агентство відновлення	постійно	Вчасно проведено мобілізацію ресурсу підрядника та розпочато роботи з початком будівельного сезону
Забезпечення контролю за чітким дотриманням виконання підрядниками програми робіт у рамках укладених контрактів	Агентство відновлення, підрядники, консультанти	постійно	Чітке виконання підрядником програми виконання робіт у рамках контрактів
Забезпечення контролю стану реалізації проекту та визначення необхідності реструктуризації проектів	Агентство відновлення, аудиторські компанії	постійно	Забезпечено своєчасне внесення змін до міжнародних договорів

2. Опис варіанта 2

2.1. Назва варіанта Удосконалення процесу підготовки проекту

2.2. Завдання, спрямовані на реалізацію варіанта

Завдання 1. Удосконалення процесу відбору об'єктів

Завдання 2. Забезпечення своєчасності здійснення процедур викупу земельних ділянок, необхідних для виконання робіт на відібраних об'єктах.

Завдання 3. Покращення технічних можливостей єдиної державної електронна система у сфері будівництва (скорочено - ЄДЕСБ)

Завдання 4. Забезпечення готовності проектної документації

Завдання 5. Підготовка міжнародних угод до підписання

2.3. Прогноз очікуваного впливу реалізації варіанта на сферу

Об'єкти впливу	Очікуваний вплив
----------------	------------------

Отримувачі/користувачі публічних послуг	Поліпшення швидкісного режиму, покращення безпеки руху, зменшення витрат на обслуговування транспортних засобів для користувачів автомобільними дорогами загального користування державного значення.
Надавачі публічних послуг	Підвищення ефективності планування та забезпечення прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Підвищення ефективності використання бюджетних коштів
Гендерна рівність	Гендерні аспекти відсутні, гендерна дискримінація неможлива
Інфраструктура надання послуг	Поліпшення транспортно-експлуатаційних характеристик та розвиток мережі автомобільних доріг загального користування, виконання заходів, передбачених Державною цільовою економічною програмою розвитку автомобільних доріг та Державною програмою підвищення рівня безпеки дорожнього руху
Екологія	Вимоги щодо захисту довкілля регламентовано державними та галузевими нормами
Інше	

2.4. Фінансово-економічне обґрунтування варіанта

Завдання 1 – потребує додаткового фінансування (відсутня база для здійснення розрахунків, для здійснення розрахунків доцільно залучити відповідальних виконавців).

Завдання 2 – не потребує додаткового фінансування.

Завдання 3 – не потребує додаткового фінансування

Завдання 4 – не потребує додаткового фінансування

Завдання 5 – не потребує додаткового фінансування

2.5. Ризики реалізації варіанта

Ризик	Шляхи запобігання/мінімізації ризику
Відсутність політичної волі	Роз'яснювальна робота, пошук аргументів
Фінансова складова розробки електронної системи	З метою зменшення навантаження на державний бюджет можливо залучення зовнішнього фінансування
Складність розробки електронної системи відбору об'єктів	Використання готових технічних рішень
Інфляційні процеси, які можуть вплинути на збільшення вартості викупу земельних ділянок	Врахування економічного прогнозу під час планування Чітке дотримання строку підготовки документації, необхідної для здійснення викупу земельних ділянок

2.6. Заходи, відповідальні виконавці та строки їх реалізації

Назва заходу	Відповідальний виконавець	Строк реалізації	Індикатор виконання
Розробка електронної системи відбору об'єктів із використанням	Міністерство розвитку громад, територій та	2024-2025	Система підготовлена для дослідної експлуатації

економічних, технічних індикаторів	інфраструктури України		
Здійснення чітких розрахунків за коштами для здійснення викупу земельних ділянок, у тому числі під час бюджетного планування	Агентство відновлення, Служби відновлення	постійно	Фінансова забезпеченість процедур викупу
Проведення імітації роботи в єдиній державній електронній системі у сфері будівництва з метою ідентифікації та усунення всіх недоліків	Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України	2024	Складено реєстр недоліків та забезпечено безперебійну роботу системи
Здійснення чітких розрахунків за коштами для виготовлення проєктної документації та проведення її експертизи	Агентство відновлення,	постійно	Фінансова забезпеченість підготовки проєктної документації та проведення її експертизи
Можливість передбачення положення у міжнародних договорах щодо обмеження кількості змін в частині їх пролонгації	Мінфін, Агентство відновлення	У разі потреби	Передбачено відповідне положення у міжнародних договорах
Залучення громадськості до обговорення під час підготовки проєктної документації	Агентство відновлення, Служби відновлення	під час підготовки проєктної документації	Врахування пропозицій громадськості у проєктних рішеннях, що не суперечать законодавству

IV. Порівняння варіантів

Критерії порівняння	Варіант 1	Варіант 2
Вплив на витрати та надходження бюджету	Витрати – не потребують. Надходження – вплив відсутній	Витрати – потребують визначення. Надходження – вплив відсутній
Сильні сторони	Позитивний вплив на ефективність управління коштами державного дорожнього фонду	Позитивний вплив на ефективність управління коштами державного дорожнього фонду
Слабкі сторони	Складність забезпечення реалізації окремих заходів	Складність розробки технічних рішень
Ризики	Неможливість впливати на процедуру погодження банком результатів закупівель	Відсутність політичної волі; Фінансова складова розробки електронної системи; Складність розробки електронної системи відбору об'єктів; Інфляційні процеси, які можуть вплинути на збільшення вартості викупу земельних ділянок
Інші		

Пропозиції робочої групи щодо оптимального варіанта для досягнення цілі огляду:

Запропоновані варіанти є поєднанням завдань та заходів щодо підвищення ефективності та результативності використання кредитних коштів Європейського інвестиційного банку, залучених для покращення стану та розвитку мережі автомобільних доріг загального користування державного значення, які передбачають формування комплексного підходу до вирішення питання підготовки та реалізації проектів, що здійснюються за кошти європейських фінансових інституцій, що сприятимуть максимальній ефективності та доповнюють один одного.

V. Окремі позиції членів робочої групи

Голова робочої групи

Євген КУЗЬКІН



Члени робочої групи:

Любов ВЕРЕТА

Ніка ЧЕРНЕГА

Наталія ТОЛОПИЛО

Олена КОЛТУНОВА

Андрій РАК

Анна ОЛІЙНИК

Артем РАТІСВ

Христина ГЕЙКО

Олег АНГЕЛОВ

Лариса ШВЕЦЬ

Андрій БУБЕЛА

Ірина БАРДАСОВА

Юлія МАРКУЦ

Дмитро АНДРІЄНКО

